د ماشوم د حقونو نړیوال کنوانسیون

Illustrasjon: Hanohiki/ Adobestock

دا تړون **۵۴** مادې لري چې **۴۲** مادې يې په لنډ ډول او د ماشومانو په ژبه پورته موجودې دي او پاتې مادو کې د دولتونو د دندو په هکله، چې د دې تړون د پلي کولو په برخه کې يې لري يادونه شوې ده.

لومړۍ ماده: هر څوک چې عمر يې له ۱۸ کلو کم وي، ماشوم دی.

دويمه ماده: د ماشومانو ترمنځ بايد توپير نه وي.

درېيمه ماده: د ماشومانو ګټې له ټولو کارونو نه مهمې دي.

څلورمه ماده: دولتونه بايد هڅه وکړي، چې د ماشومانو حقونه هغوی ته ورکړل شي.

پنځمه ماده: دولتونه بايد د ماشوم د مور او پلار او د هغوی د قانوني سرپرست حقونو او مسوليتونو ته درناوی وکړي.

شپږمه ماده: دولتونه بايد د ماشومانو ژوند کول، ژوندي پاتې کېدل او د هغوی وده تضمين کړي.

اوومه ماده: هر ماشوم حق لري چې نوم، مليت او تذکره ولري.

اتمه ماده: دولتونه باید د ماشوم د پېژندني، چې د ماشوم نوم او په یوې کورنۍ پورې تړاو پکې راځي، ملاتړ وکړي.

نهمه ماده: ماشوم حق لري، چې له خپل مور او پلار سره ژوند وکړي.

لسمه ماده: که د یو ماشوم د مور او پلار په بل هېواد کې ژوند کوي؛ نو ماشوم حق لري، چې په آسانۍ هغوی ځنګ ته ورشي.

یوولسمه ماده: دولتونه باید له هېواده بهر د ماشومانو د ناقانونه لېږدوني مخه ونیسي.

دولسمه ماده: د ماشوم نظریاتو ته باید درناوی وشي.

دیارلسمه ماده: ماشومان کولای شي خپل نظریات په آزاده توګه ووایي.

څوارلسمه ماده: ماشومان کولای شي خپلې مذهبي چارې ترسره کړي.

پنځلسمه ماده: ماشومان کولای شي ډله جوړه کړي او ټولنې ولري.

شپاړسمه ماده: د ماشومانو په خصوصي چارو کې باید په ناقانونه توګه لاسوهنه ونشي.

اوه لسمه ماده: ماشومان کولای شي د راډیو- تلوېزیون ورځپاڼې او کتاب له لارې معلوماتو ته لاسرسی پیدا کړي.

اتلسمه ماده: مور او پلار د ماشوم د ودې، سوکالۍ او زده کړې مسؤلیت لري، او باید په نوموړو چارو کې یې دولت ملاتړ وکړي.

نولسمه ماده: دولت باید اجازه ورنکړي چې پلار، مور یا بل څوک له ماشومانو سره له بد چلند یا تاوتریخوالي کار واخلي.

شلمه ماده: دولت باید له هغو ماشومانو سره چې خپلې کورنۍ یې له لاسه ورکړې دي مرسته وکړي او د هغوی لپاره د ژوند ښه چاپېریال برابر کړي.

یوویشتمه ماده: په هغه هېواد کې چې د ماشوم فرزندي اخیستل قانوني دي، دولت باید یواځې د ماشوم ګټه د فرزندي اخیستو پرمهال په پام کې ولري.

دوه ویشتمه ماده: کډوال ماشومان باید وکړای شي، په بل هېواد کې لکه د نورو ماشومانو په شان ژوند وکړي.

درویشتمه ماده: معلول ماشومان باید له ځانګړو مرستو او د زده کړې له امکاناتو برخمن شي.

څلورویشتمه ماده: ټول ماشومان باید د ناروغۍ په صورت کې ډاکتر او درملو ته لاسرسی ولري.

پنځه ویشتمه ماده: که یو ماشوم کورنۍ نلري نو د دولت دنده ده، چې د ماشوم لپاره مناسبه کورنۍ پیدا کړي او تل ماشوم ته پاملرنه وکړي.

شپږ ویشتمه ماده: ماشومان باید له ټولنیزې بیمې نه برخمن وي.

اوه ویشتمه ماده: ماشومان باید د ژوند له ښو شرایطو نه د فکري، جسمي، اخلاقي او ټولنیزې ودې لپاره برخمن شي.

اته ویشتمه ماده: ټول ماشومان باید وکړای شي، چې ښوونځي ته لاړ شي او درس ووایي.

نهه ویشتمه ماده: د ماشوم د ښوونې او روزنې هدف باید د ماشوم د شخصیت او وړتیا وو، وده وي.

دېرشمه ماده: ماشومان چې په هر قوم او مذهب پورې اړه لري حق لري خپل فرهنګ ولري او خپلې مذهبي چارې ترسره کړي او په خپلې مورنۍ ژبې خبرې وکړي.

یو دېرشمه ماده: ماشومان د لوبو او تفریح حق لري او باید په ښه او برابره توګه په فرهنګي، هنري، سپورټي او تفریحي فعالیتونو کې د ګډون کولو له امکاناتو نه برخمن شي.

دوه دېرشمه ماده: دولتونه باید د کار لپاره عمر وټاکي او هېڅوک حق نه لري ماشومان په زوره د هغه کار کارکولو ته اړ باسي، چې د هغوی وده او روغتیا په خطر کې واچوي.

دري دېرشمه ماده: دولتونه باید د ماشومانو لخوا د مخدره موادو د کاروني مخه ونیسي او دې ته پاملرنه وکړي، چې له ماشومانو نه د مخدره موادو په جوړولو او پلورلو کې کار وانه خیستل شي.

څلور دېرشمه ماده: دولتونه دنده لري چې پرې نږدي، چې له ماشومانو نه ناوړه جنسي ګټه واخیستل شي.

پنځه دېرشمه ماده: دولتونه باید د ماشومانو د غلا کېدو، پېرودنې او پلورنې مخه ونیسي.

شپږ دېرشمه ماده: له ماشومانو نه باید داسې کار وانه خیستل شي، چې د هغوی روغتیا او وده په خطر کې واچوي.

اوه دېرشمه ماده: د ماشومانو ربړونه، له هغوی سره ظالمانه چلند، دایمي بندیانول او د هغوی اعدام منع دی.

اته دېرشمه ماده: د جګړې پر مهال باید ماشومانو سره مرسته وشي او د هغوی ملاتړ وشي، له پنځلسو کلو د کم عمر ماشومان باید په جنګ کې ګډون ونکړي.

نهه دېرشمه ماده: باید د هغو ماشومانو ساتنه او ملاتړ وشي، چې له جګړو او بد چلند نه زیانمن شوي وي.

څلوېښتمه ماده: تورن ماشومان د محکمو د وروستي حکم تر صادرېدو پورې بې ګناه دي، له تورنو ماشومانو سره باید ښه چلند وکړو او له هغوی سره قانوني مرسته وکړو، ماشومانو ته باید سخته سزا ورنکړل شي.

یو څلوېښتمه ماده: د هغو هېوادونو قانونونه چې له دې تړون نه ډېر د ماشومانو په ګټه دي، پخپله کارول کېږي.

دوه څلوېښتمه ماده: دولتونه باید ماشومان او مشران له دې تړون نه خبر کړي او دا تړون هغوی ته وروپېژني.

Illustrasjon: Hanohiki/ Adobestock

د ماشومانو د حقونو نړیوال کنوانسیون پوښتنې:

1. حق څه شي دي؟
2. د ماشومانو حقونه ځه شي دي
3. د ماشومانو د حقونو نړیوال کنوانسیون څه وخت منځته راغله؟
4. د ماشومانو د حقونونړیوال کنوانسیون څو مادې لري؟
5. د ماشومانو د حقونو نړیوال کنوانسیون پنځه مادې وواياست.
6. آیا د قومي ژبني، مذهبي، او سیمه ییزو اړیکو له مخې کولی شو یو څوک له بل چا څخه ښه او اوچت وشمیرو؟